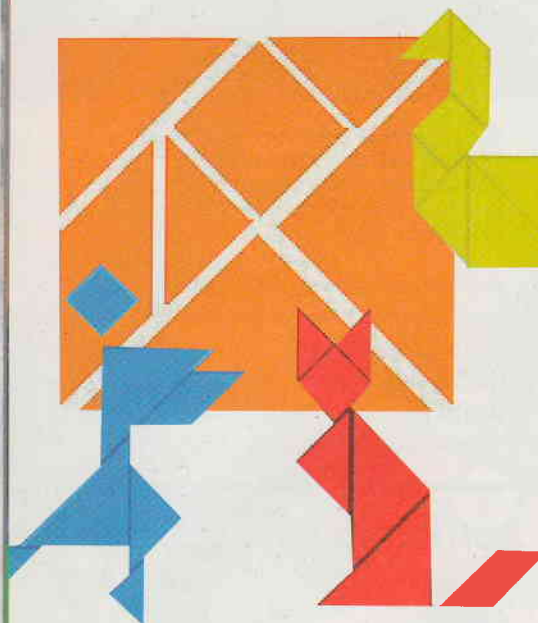

Víte, že?

Nejslavnějším současným hlavolamem je Eternity. Její první verze čekala na řešení půl roku, šlo o poskládání dvanáctiúhelníků z 209 nepravidelných obrazců. Řešení vypočítali dva američtí studenti a získali za něj milion dolarů.

■ Z tangramu se dají vytvořit stovky tvarů prakticky čehokoli, stačí mít fantazii

dvanáctá na mistrovství světa ve skládání kostky, a díky tomu začala přemýšlet o jeho hlavolamu pořádně. Za rok už byla druhá a vyhrávala většinu speed-cubberských soutěží.

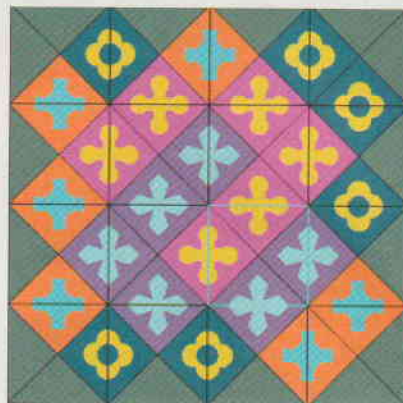
Had a hvězda. Šlo o hada, který obtáčí hvězdu. Při správném natočení a posunutí hvězdy je možné ji dostat z hadova sevření. V roce 1895 hlavolam ještě zapadl, znovu se objevil až o desetiletí později. Další varianty ze třicátých let nahrazují hada jakýmsi opaskem pro hvězdu – a ke kleci a ježkovi už je jenom kousek.

Jaroslav Foglar využil ježka poprvé v roce 1940, aniž by tušil, že tvoří legendu. V *Mladém hlasateli* začal vydávat příběhy Rychlých šípů, nazvané Záhada hlavolamu.

Už tehdy existovala neviditelná ruka trhu – netrvalo ani rok a Ladislav Veselý z Roudnice nad

Labem začal vyrábět podle Foglarova příběhu skutečné ježky v kleci. Dřevěná hračka s dvanácti ostny stála čtyři koruny. Ještě vzácnější je první kovový ježek. Toho vymyslel mladoboleslavský učeň František Ulč. Jak popisuje odborník na ježky v kleci Radek

Micopulos na svém hlavolamovém serveru, k vynálezu použil Ulč Fischerův nákres z *Hlasatele*. Když si však chtěl nechat ježka patentovat, narazil na odpor úřadů, skaut Foglar byl už tehdy v nemilosti. Další, tentokrát černý ocelový ježek byl vyráběn v polovině padesátých let, podle Micopulose však ještě zřejmě nešlo o sériovou výrobu. Dodnes se dochovalo jen několik těchto ježků a opět mají nesmírnou cenu.

■ Eternity je jedním z vůbec nejtěžších hlavolamů, jaké kdy byly v historii vytvořeny

Normalizační hit

Když v roce 1969 Hynek Bočan začal natáčet seriál Záhada hlavolamu, požádal barrandovského zámečníka, aby mu hlavolam vyrobil. Ve chvíli, kdy se fenoménu zmocnila televizní obrazovka a s ní Široko v podání Jana Třísky, to vypadalo, že k boomu sériové výroby už nebude dlouhá cesta.

I přes normalizační ochlazení se ježek skutečně vyráběl – v sedmdesátých letech dokonce vzniklo několik typů z plastu, u nichž některým nebyl při příliš horlivé snaze vyjmout ježka z klece problém ostny ulomit. Dodnes se ježek v kleci vyrábí i pro britský či japonský trh v řadě úprav. A u nás je k dostání i ježek, který v řešení přímo odpovídá Foglarově návodu a je také šroubovací – což u řady předchozích typů nebylo pravidlem.

První ježek v kleci vznikl v roce 1896

Co na to Jan Tleskač?

Nejen Rubikovou kostkou živ je logik. Další celebritou mezi hlavolamy je Tleskačův, tedy Foglarův ježek v kleci.

I když ho vlastně Jaroslav Foglar vůbec nevymyslel.

Za prvního ježka v kleci by se dal považovat hlavolam, který si dal v roce 1896 patentovat Clarence Worrall z Philadelphie. Worrall vymyslel klec, kterou tvoří dvě čtvercové desky. Ty shora dolů propojují čtyři tyčky, uvnitř se nachází ostnatá koule s hroty. Cílem je vyndat kouli z klece ven. Originální? Ani ne rok před Worrallsem se v newyorském časopisu *Selchow & Righter Games*, který vydával texty a návody k novým hrám a hlavolamům, objevil japonský hlavolam nazvaný

Ježka má Široko

Podobně hodnotný je i takzvaný ježíval z konce šedesátých let, kdy se přece jenom postoj k junákům alespoň trochu zlepšil. „V roce 1969 nechal ježívala vyrobit třístý oddíl Junáka v Praze. Byl prodáván za osm korun na různých místech Prahy, do dnešního dne se dochovalo pouze několik kusů, které vlastní jen pár sběratelů,“ vysvětluje Micopulos. Hlavolamu se tehdy říkalo ježíval a dnes tohle označení používají sběratelé kvůli odlišení jednotlivých typů Foglarových hlavolamů.

■ Jaroslav Foglar hlavolam Ježek v kleci sice proslavil, ale není jeho vynálezcem

